Stockholms läns landsting

Barn- och äldrelandstingsråd
Ella Bohlin (KD)

INTERPELLATIONSSVAR

2015-12-14 LS 2015-1207

Svar på interpellation 2015:37 av Per Carlberg (SD) om nolltolerans gentemot oskuldskontroller

Per Carlberg (SD) har ställt följande frågor:

1. *vilka åtgärder kommer Stockholms läns landsting vidta för att förhindra att sådana här kränkande övergrepp sker igen?*
2. *om det trots allt sker igen kommer Stockholms läns landsting då att överväga att bryta kontraktet med vårdgivaren om denna är en privat aktör?*
3. *på vilket sätt kommer Stockholms läns landsting följa upp och erbjuda stöd till de flickor /unga kvinnor som utsatts för dessa övergrepp?*

Som svar vill jag anföra följande:

Oskuldskontroller är ingenting som ska förekomma inom Stockholms läns landsting. Det är inte acceptabelt och läkaren ska alltid ha patientens hälsa som det främsta målet och bota, lindra, trösta och handla utifrån vetenskap och berövad erfarenhet.

I oktober sände Kalla Fakta ett program där man med dold kamera och skådespelare som spelade patient, tillsammans med påstådd anhörig som fungerade som tolk, besökte en gynekolog vid en mottagning som visade sig var villig att utföra undersökning och utfärda intyg om oskuld. Den aktuella mottagningen har vårdvalsavtal med landstinget.

Att utföra så kallade oskuldskontroller står i strid med att arbeta enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, något som all legitimerad sjukvårdspersonal har att följa.
Med gynekologisk undersökning som grund går det inte att uttala sig om en kvinna är oskuld, och att genomföra en gynekologisk undersökning mot en kvinnas vilja är enligt svensk lag ett övergrepp som kan leda till åtal.

Om en vårdgivare bryter mot landstingets riktlinjer så påtalas detta. Om vårdgivaren inte omedelbart ger ett tillfredsställande svar så skickar förvaltningen i enlighet med avtalet skriftligen ett krav på rättelse inom 30 dagar. Om så inte sker så kan avtalet sägas upp med omedelbar verkan. Med anledning av programmet som sändes skickade Hälso- och sjukvårdsförvaltningen den 8 oktober ut ett förtydligande till alla berörda vårdgivare med avtal med SLL med information om att det är oacceptabelt att utföra sådana kontroller inom SLL. Ledningen för gynekologmottagningen som filmats med dold kamera agerade direkt gentemot läkaren ifråga och stoppade alla eventuella "oskuldskontroller". Jag, tillsammans med landstingsrådet Anna Starbrink, träffade även ledningen för vårdgivaren för att understryka vikten av att detta under inga omständigheter får förekomma.

Förvaltningen har inte tidigare fått rapport om att så kallade oskuldskontroller skulle ha utförts.

Kvinnor som har utsatts för övergrepp erbjuds hjälp vid bland annat Akutmottagningen för våldtagna vid Södersjukhuset. Där finns även en särskild ungdomsenhet. År 2005 antogs i SLL ett Handlingsprogram ”Omhändertagande av våldsutsatta kvinnor”, som togs fram med en politisk styrgrupp med representanter för samtliga partier. Om en vårdgivare behöver stöd och råd kan de vända sig till Transkulturellet centrum där denna hjälp finns att få.

Det ska aldrig vara någon tvekan om att det inom SLL inte är tillåtet att genomföra sådana typer av kontroller. Det är olagligt och ligger helt i strid med de värderingar vi i Stockholms landsting har och det vårduppdrag vi ger verksamheterna. Men det krävs också nationella åtgärder. Socialstyrelsen borde ta fram klara riktlinjer och vi bör diskutera om läkarlegitimationen kan dras in om en läkare misstänks ha genomfört dessa kontroller.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Ella Bohlin
Barn- och äldrelandstingsråd (KD)